

haakte er dan van alles aan vast. Het eerste wat zij ophaalde was een laars, die vol met zand en rommel zat. Daarna volgde een octopus levensgroot, een kwal, een sidderrog, enz. enz. En onderwijl zij ophaalde en ingooidde, was zij maar aan het preeken. Met bezweet gezicht en een al beweging was zij daar aan het hangelen. Zoo nu en dan schepte zij met een groenteblikje het water uit de boot. Tenslotte wierp zij den hengel uit aan de andere zijde van de boot. Toen haalde zij eerst een kruis op, vervolgens een anker en daarna een kroon. De kroon der overwinning. Na de preek maakten velen een gang naar het Altaar.

Wanneer deze bekende dame op zulke manier verder gaan wil, kan zij nog heel wat hersengymnastiek verrichten. Er is in de Schrift ook sprake van „trekken“ (het beeld van „slepen“); er is sprake van „baren“ (van bovenaf geboren worden, wederom geboren worden). En dan zijn er de gelijkenissen, die één voor één kunnen worden vertoond. Maar terwijl in den bijbel de beelden opzettelijk naast elkaar gaan staan om te zamen naar het Woord heen te dringen, daar wordt hier het Woord op den achtergrond gebracht en door het gelsoldeerde beeld tenslotte geheel verdrongen.

En nu we toch aan „de beeldende kunst“ bezig zijn, citeeren we uit „Pniel“ volgende recensie van een boekje van een „Oxfordman“:

De nieuwe dienstregeling, door Herman Salomonson. Uitg. H. J. Paris, Amsterdam. (50 blz. f0,45; bij getallen lager.)

Als ondertitel noemt de S. een Oxford-man, dit boekje: Beknopte reisgids voor het leven, bevattende ook de eenige, mogelijke verbinding tusschen God en mensch, zoomede aanwijzingen tot den weg naar een nieuwe wijze van leven.

Allerlei dingen, die met een spoorreis samenhangen, brengt hij in verband met de levensreis op die eenvoudige, nuchtere manier, waarop de Oxford-groep de levensvragen behandelt. Zoals iemand, die dagelijks tusschen de wielen zit, zijn spoorboekje steeds bij de hand heeft, zoo drage ieder, die op de levensreis is, deze „nieuwe dienstregeling“ bij zich. In allerlei „moelijke“ gevallen zal hij er veel baat van hebben.

Op heeterdaad betrapt.

„Woord en Geest“ geeft een artikel over „Prediking en dogma“. Het blad heeft geschreven over het boek van Dr J. Koopmans: „Het oudkerkelijk dogma in de Reformatie, bepaaldelijk bij Calvijn“. We lezen in het artikel o.m.:

Op pag. 162 van Dr Koopmans' geschrift staat zoo tusschen alles in een zeer belangrijke zin. „Dogmenhistorisch gesproken is de betekenis der reformatie gelegen in de ontdekking en uitwerking van de leer omtrent den Heiligen Geest“. Ook de kerk doet er soms eeuwen over voor zij iets ontdekt. De pastorale dogmatiek der Reformatie leeft uit deze „ontdekking“. „k Wil hier noemen een van die prachtige zinnen van Dr O. Noordmans: „het dogma is de structurele doorwaaide van een preek, die bezig is een hart te bekeeren. Het is de uitbeelding van den Heiligen Geest, op heeterdaad betrapt bij het troosten van een gemoed“. Trouwens, waar Dr Koopmans bij zijn zin verwijst naar eenige Duitsche theologen, had hij ook Dr Noordmans mogen noemen. Juist deze heeft hierop zeer de aandacht gevestigd.

We hebben reeds zelf in ons blad onlangs geschreven over deze „pastorale dogmatiek“. Daarop komen we hier niet terug. Het citaat lijkt ons wel aardig ter illustratie bij de theorie van de „actuele“ prediking en het „actuele“ geloof. De continuïteitsgedachte in het werk van den Heiligen Geest is hier ten eenenmale prijsgegeven. Hier is dan ook geen „ontdekking“ van den Heiligen Geest, maar een bedekken van wat reeds vóór de Reformatie in de kerk van Hem gezien en geloofd werd, en door de Reformatie, zij het ook op sommige punten nog gebrekkig, opnieuw in formule werd gebracht.

We staan hier heel ver af van Zacharias Ursinus, die tusschen wat hij noemt „filosofischen troost“ en „christelijken troost“ wel een onderscheid, maar geen tegenstelling ziet.

„Oecumenisch“.

De H. C. van den Brink citeert in het orgaan der z.g. „Gereformeerde Kerken in H.V.“ („Overtoomsche Kerkbode“) volgende woorden van Calvijn:

Ik bezweer u allen, die ware dienaren van Christus zijt, bij Zijn heiligen naam en den band onzer eenheid in Hem, helpt mij toch een geneesmiddel tegen deze krankheid van partijzucht zoeken. Een Vader roepen wij aan; één Geest der aanneming tot kinderen geeft ons getuigenis van een toekomstige erfenis; in één gerechtigheid, die Christus voor ons verworven heeft, vindt onze ziel rust; in één Hoofd weten wij ons tezamen verbonden en verheerlijkt. Hoe zou dan die Christus, Dien wij als onzen vrede verkondigen en die ons met den Vader in den hemel verzoend heeft, niet ook bewerken, dat wij op aarde als broeders van vrede onder elkander houden. Dit is het één goed, dat wij met lichaam en ziel, ja met overgave van ons innerlijke hartebloed hebben na te jagen: dat de Kerk tot eenheid kome! Landen en zeeën zou ik willen doorkruisen om dien vrede te verkrijgen, mijn leven zou ik willen geven, om hem te koopen. Ik zou wenschen, dat alle kerken van Christus zoo door eenheid werden verbonden, dat de engelen uit den hemel ons daarbij hun loflieder zongen.

Vindplaats wordt niet vermeld. 't Is ook niet nodig, want er zou niemand zijn, die betwijfelt of Calvijn zoo had kunnen schrijven. De van den Brink evenwel knoopt hiernaar volgende meditatie vast:

Zullen nu de „gereformeerde“ tegenstanders der echt-gereformeerde, oecumenische beweging eindelijk tot bezinning komen?

Of zullen zij pogen door allerlei spitsvondige rede-neringen de kracht van dit woord van Calvijn te breken?...

En wij, al vindt onder ons door Gods genade de oecumenische beweging sympathie en steun, moeten wij bij dit woord van Calvijn niet diep beschaamd staan over onze laauwheid en laksheid?

Het puntje waar het op aan komt wordt hier niet aangeraakt. Tegen een „echt gereformeerde“ oecumenische beweging, welke immers in den Christus der Schriften haar eenheid zoekt, staat „de“ tegenwoordige, die wel menschen verbindt, die den christennaam voeren, maar de verbintenis tusschen hen niet legt naar het Woord, en dus ook niet „in Christus“. Het is er mee als met de bekende uitspraak: Waar twee of drie in Mijnen naam vergaderd zijn, daar ben Ik in het midden van hen. Sommigen zijn zoo vol van het getal (twee of drie) en van het werkwoord (vergaderd zijn), dat zij de bepaling (in Mijnen naam) over het hoofd zien. Ik vrees, dat, om in den stijl van Dr Noordmans te spreken, hier dan ook niet de Heilige Geest „op heeterdaad betrapt wordt“ in Zijn vergaderingswerk, maar de Satan in zijn verstrooiingsarbeid. „Op heeterdaad betrapt“, — ja, maar dan door de gereformeerde andersdenkenden, die hier uiteraard onder de spelbrekers worden gerangschikt, gelijk als in de dagen van ouds.

K. S.

BOEKBESPREKING

K. Lantermans: „Heimwee“.

H. A. van Bottenburg — Amsterdam.

Men kan gevoelig aannemen, dat de heer Lantermans zich een eigen lezerskring heeft verworven, gezien het feit, dat er regelmatig boeken van hem blijven verschijnen. De uitgever verzekert ons op den omslag, dat het verschijnen van een boek van Lantermans altijd een prettige gebeurtenis is. Die omslag ziet er aardig genoeg uit. Maar dan houdt het ook op. We weten niet wat de auteur met dit boek heeft willen zeggen, het gehele relaas blijft doorlopend te onbelangrijk, om ons eenigszins te kunnen boeien. Er springen eenige wonderlijke snaken in rond, we zijn dat in de boeken van Lantermans gewend. De auteur wil ons om hun streken doen lachen, en we krijgen het gevoel van te moeten luisteren naar grappen, die heelemaal niet grappig zijn. Irriteerend werkt het, dat het „publiek“ er zelf zoo hevig om lachen moet. De auteur gebruikt graag uitdrukkingen als: schudden van de lach, schateren, gillen van de lach, kromlachen, dubbel vallen, enz. Misschien moet dat suggererend werken. Maar het werkt bepaald neerdrakkend.

We lezen wel eens een beter boek van den heer Lantermans.

Gr. G.—Sm.

KERKNIEUWS

GEREFORMEERDE KERKEN.

Tweetal te:

Soest: H. v. Andel te Kroummie en S. G. Bloem te Niczijl.

Beroepen te:

Nieuwkerk-Oosterland (Z.): Cand. H. Venema te Wildervank.

Rijssen: D. Bremmer te Middelburg.

Sleeuwijk (N.-Br.): J. F. W. Erdmann te Haastrecht.

Zuilen (2e pred.-pl.): W. Schouten te Westbroek.

Intrede te:

Zeist: G. Lugtigheid. Tekst: Col. 4:2-4.

Emeritaat De J. Koelewijn.

Aan De J. Koelewijn, Geref. predikant te Berkel en Rodenrijs, is door de Classis Rotterdam emeritaat verleend met ingang van 1 Nov. a.s.

Prof. Dr C. van Til in ons land.

Prof. C. van Til uit Amerika, hoogleeraar aan Westminster Seminary te Philadelphia, vertoef momenteel in ons land. Prof. van Til bezoekt op een vacantiereis verschillende Europeesche landen en maakt op deze wijze kennis met de kerkelijke toestanden. Hij bezoekt o.a. reeds Frankrijk en heeft ook Hongarije nog op zijn programma staan.

Een student uit Zuid-Amerika.

De heer J. v. d. Velde, lid van de Geref. Kerk van Tres Arroyos in Zuid-Amerika, is naar Nederland gekomen om aan de Theol. School te Kampen zijn opleiding te ontvangen als predikant.

CHRISTELIJKE GEREFORMEERDE KERK.

Beroepen te:

Groningen: K. G. van Smeden te Enschedé.

GEREFORMEERDE GEMEENTEN.

Bedankt voor:

Borsselen: J. D. Barth te Dordrecht.

Hilversum: M. Hofman te Moercapele.

NEDERLANDSCHE HERVORMDE KERK.

Beroepen te:

Akkerwoude: H. Engelsma te Appelscha.

Blankenham: L. J. v. d. Kam te Heerhugowaard.

Deventer: G. Westmijne te Rotterdam.

Echteld: L. Beum te Vreesen.

Groot Ammers: J. W. v. d. Linden te Kootwijk.

Hoofddijk: Cand. M. R. Plester, hulppred. aldaar.

Kamperveen: Cand. R. de Bruin te Vlist.

Oosterlittens (toez.): W. F. ten Bruggencate te Geertruidenberg.

Surfsumerveen: P. W. B. Hazeloop te Hoorn.

Terborne: Cand. E. P. J. Jebbink, hulppred. te Lemmer.

Wijk bij Heusden: S. v. d. Linde te Lopik.

Waspik: Cand. R. de Bruin te Rotterdam.

Aangenomen naar:

Den Ham: H. van Dijk te Rijnsaterwoude.

Hoofddijk (Z.-V.): Cand. M. R. Plester, hulppred. aldaar.

Nw Scheemda: E. A. A. Snijderlaar te Termunten.

Oosterlittens: W. F. ten Bruggencate te Geertruidenberg.

Opheimert: M. H. Knijff te Vaals.

Westenland-Saaxumhuizen: Cand. J. A. Dankbaar, hulppred. te Rotterdam-Kralingen.

Bedankt voor:

Den Bommel: J. Slok te Langerak.

Kooten (toez.): G. W. B. A. Thoden van Velzen te Rauwerd.

Intrede te:

Birdaard: Cand. D. J. Burgersdijk. Tekst: 2 Cor. 4:5.

Wijnagarden: Cand. Dr M. H. A. L. H. v. d. Valk. Tekst: Hoogl. 8:12a.

Agenda voor de algemeene vergadering van de Vereen. tot Chr. verzorging van Krankzinnigen in Nederland, D. V. te houden op Vrijdag 30 Sept. 1938, des namiddags te 2 uur, in het kerkgebouw op de Stichting „Bloemendaal“ te Loosduinen.

1. Opening. Gebed en lezing van een gedeelte der Heilige Schrift.

2. Mededeelingen: a. Verslag van het Algemeen Bestuur aan de Algemeene Vergadering — Art. 6 van de Statuten — over den arbeid der Vereeniging; b. Verslag van den Penningmeester (Jaarverslag).

3. Wijziging der Statuten.

4. Machtiging tot overdracht eener grondstrook aan de Gemeente Ermelo, in verband met wegen-aanleg.

5. Verkiezing van Bestuursleden. Aan de beurt van aftreden zijn de heeren: Th. W. L. Baron van Heemstra (Veldwijk), Mr Hendr. Bos Kzn (Bloemendaal), Mr J. L. Bouma en Th. Kiers (Dennenoord) en H. J. Zweers (Wolthaze), die allen herkiesbaar zijn. Voorts moeten nieuwe Bestuursleden gekozen worden in de vacatures Ds Donner (Veldwijk), Thierry (Bloemendaal), Ds Lindeboom en Norel (Vogelenzang).

6. Verkiezing van een lid der Commissie tot het nazien der rekening over 1938, volgens art. 10 der Statuten.

7. Referaat van Drs B. Chr. Hamer te Ermelo, getiteld: „Psychose en echtscheiding“.

8. Toespraak en sluiting door Ds D. Sikkel, predikant te Amsterdam.

Het Bestuur beveelt deze Jaarvergadering en al den arbeid der Vereeniging in aller liefde en gebeden aan, en wekt inzonderheid de Afdeelingen en Corporatiën op, hare belangstelling te toonen, ook door de zeer gewenschte zending van afgevaardigden. In den regel worden onze Jaarvergaderingen door de Afdeelingen en Corporatiën zeer spaarzaamlijk bezocht.

Voor iederen contribuant en belangstellende, die aan den heer Geneesheer-Directeur van „Bloemendaal“ te Loosduinen vóór 28 September a.s. kennis geeft daarvan gebruik te maken, staat de koffietafel van 12 tot 1 uur gereed.

Namens het Bestuur der Vereeniging voornoemd:

G. VAN BAREN, Voorzitter.

D. O. NOREL, Secretaris.

C. S. VAN DOBBEN DE BRUYN, Penningm.

CORRESPONDENTIE

Herinnering.

4 October geven wij de kwitanties af voor het abonnementsgeld over den termijn 1 October 1938—31 Maart 1939 (ad f2,50 + 15 erts incassokosten). In verband hiermede verzoeken wij onze abonnees, die, teneinde deze incassokosten te vermijden, er de voorkeur aan geven het bedrag te remitteren, dit vóór genoemden datum te willen doen. (Postrekening 30000). **Op het stortingsbewijs gelieve men het juiste adres te vermelden, waaraan het blad gezonden wordt.**

Rekeninghouders bij den Postcheque- en Girodienst geven wij in overweging, gebruik te maken van de gelegenheid tot automatisch giroeren. Men behoeft hiervoor slechts eenmaal een formulier in te vullen en te onderteekenen, waarna het Centrale Postgirokantoor er tegen een geringe vergoeding van 3 cent per keer voor zorgt, dat, zolang men abonné wenscht te blijven, prompt op den eersten dag van elk half jaar het bedrag van het abonnementsgeld op onze rekening wordt overgeschreven.

De bedoelde machtigingsformulieren zijn gratis verkrijgbaar aan elk postkantoor.

DE UITGEVERS.

BERICHT AAN ONZE LEZERS.

Als medewerker aan ons blad is opgetreden Dr S. U. Zuidema, Solo.

Redactie.

ADVERTENTIE

AANGEBODEN:

Turretini: Opera, 4 dln, geb. 1847, Edinburgh f10.— Kuyper: Werk H. G., geb. f3,90; Encycl., 3 dln half. f3.—; Calvini: Comm. in Psalmos (Tholuck), 2 dln. half. f4,80; Calvini: Opera selecta, I, III, IV, geb. f14,50; Kittel: Theol. Wörterbuch z. N. T., 3 dln geb. + 3 afl. met verplichte overname v. inschr. f60.—; R. G. G., 6 dln, geb. a. nieuw f85.—; Expos. Bible, 6 dln, geb. a. nieuw f20.—; Dächsel O. T. (Grieth.), 4 dln, geb. f13,90; H. de Groot, Aanteek. N. T. 1685—1694, 4 dln, perk. prachtex. f10.—; A. Maclaren: Expositions of H. S., 17 dln, geb. f13,50.

Brieven onder letter 51 aan het bureau van „De Reformatie“.

NU IS HET DE TIJD!.....

Wilt U onthouden, dat U bij het aan-

werven van een nieuwe abonné over

moole boeken als premie kunt beschikken?

De nieuwe jaargang begint 1 October.

Wij zenden gaarne proefnummers.

Mede
Rot
Dau
Ds
Kra
Sch
Rott
kam
Hilv
Cape

Alle
Prof.

INHOUD:
III.—
Cor. 12:
„diaske
Argentin
III.—
Literatur
adviezen:
„Inedake
H. H. J
meerdere
dentie, —

De vri
ontkerst
heeft; w
gevolgd.
Het is
woord te
vaststelt
Het hi
dernen l
exodus i
dernisme
zalen in
ralisme
tot omst
lijkheid
lijken h
was hel
al weer
verband
verbindi
de „nieu
mator“ r
brak ha
en daari
danks d
volk“ —
Die „ti
democr
beidersm
kerk trac
de leide
gestreef
In figur
partij in
bewust
invloed
indirect
niet gem
der gees
sche Pr
derde in
Marxisti
tie heeft
linkervle
weten te
massa a
slotte o
bevolen:
dienstige
in dit ve
indertijd
ning in
onderwe
dersmas
godsdien
groot ge
Het sj
tuut nie